

BÁCSMEGYEI NAPLÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor, félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félére 10 kor, negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadka.
Telefon sz. 85.

A megbukott machiavellizmus.

Irta: Lukácsy István.

Tagadhatatlan, hogy a magyar parlamentarizmus és közélet mezején akkora romlottság s oly sok szemét került a nyilvánosság elé, a mely undorral töltötte el még az ilyen látványossághoz szokott lelkeket is, míg azokat a hazafiakat, akik egy szép csillag, az idealizmus csillaga alatt szeretnék látni a magyar közéletet, némi kétségbeesés búsítja el. Ennek az állapotnak a volt miniszterelnök bukása után meg kell szünni. Eddig uralkodhatott is nálunk az erőszak, ravaszság, hitszegés a politikai élet utja mentén s a kalandor politikának apró cselszövényeibe botolhattak a közélet terén. Haladó emberek. Ezentúl nyíltan, őszintén küzdve kell sikert aratni, meg kell dönteni azt a tévhitet, mintha az államot csak erőszak és cselszövény tudná kormányozni. Maguk a politikusok erélylyel utasítottak vissza mostanig is minden gyanúsítást, de most mikor szemmel látták az állam testén fakadt mérges kelevényt, undorral fordították el fejüket, s borzalommal szemlélték a romlás ösvényét, melyben milliónyi kis alak és féreg hemzsegett a tisztesség, erényesség, bátorság elemésztésében.

Tudatára ébredtek annak, hogy ez a jelenség az állami élet funkciójában nagy és vészthozó hiba, mert egy nemzet csak akkor halad biztosan előre a nagyság és boldogulás felé, ha zászlaja szeplőtelen tiszta, politikájának két alaposzlópa az *idealizmus* és az *altruizmus*. Ha ez a két erény kipusztul a közéletből, helyét elfoglalja az önzés, haszonlesés és a meggazdodás rendetlen vágya. Mint az erdőségből a nemes vadak, úgy pusztulnak ki ezek nyomában a közerkölcsök és sokszor a hazaszeretet.

Niccolò Machiavelli tanai, azok a becsületes és szabadságszerető ember előtt gyűlöletes és utálatos elvek, melyek Machiavelli nevét oly érdekessé, de egyszersmind oly félelmetessé tették Héderváry bukása után már nem uralkodhatnak Magyarországon. A cél szentesíti

az eszközöket; az embereket a politikai életben nem lehet erkölcsi lényeknek nézni, hanem csak politikaiaknak; azok nem felelősek a törvénynek, hanem a siker kényszerűségének. Ebből a három forrásból fakadó elvek és tanácsok, melyeket a Machiavelli után élő politikusok alkalmazásba hoztak sok sebet ütöttek nemzetünk tisztességén és szabadságán. Hasztalanul akarták mentségül felhozni, hogy Machiavelli tanainak alkalmazásával hatalmassá akarták tenni a magyar nemzetet, mert hiszen a gyakorlati élet azt bizonyította, hogy e pokoli rendszer megmérgezett nemzedékeket s századokkal dobta vissza a magyar demokratikus szabadságát és függetlenségét.

II. Vilmos német császár politikája a poseni lengyelekkel szemben a következő:

»Ha a szerzett tartomány nyelv, szokás és hagyományok tekintetében az őstől különbözik, akkor az uralkodó, uralmát biztosítandó, vagy a leigázott tartományokba helyezze át székhelyét vagy pedig gyarmatokkal lepje el, de pusztán katonai megszállásban soha és semmi esetre se bizzék. A gyarmatok nem kerülnek sokba a fejedelemnek, hozzá szítanak és a meghódított tartományok érdekeit legkevésbé sértik; azok a kevesek, akiknek ártanak, ugyanis szegények és szét vannak szórva és nem okozhatnak bajt. Jól meg kell jegyezni, hogy az embereknek vagy hizelegni kell vagy pedig össze kell őket tiporni; tegyük ezt oly mértékben, hogy ne kellessék a bosszu lehetőségétől tartanunk.«

Micsoda kegyetlen eszközök egy nép kiirtására. És amily leplezetlen hideg vérrel mondja el Machiavelli, ép oly hideg vérrel alkalmazzák azok a kormányok, melyek az emberiséget úgy tárgyalják, mintha márvány volna, melyből a politikai művész oly alakot farag, a minő szeszélyének éppen tetszik.

Ezen elv alkalmazása ma már lehetetlen Magyarországon, aminthogy hasztalanul akarnák alkalmazni Machiavellinek ezt az elvét is: »az emberhez, mint értelmes lelkes lényhez az méltó, hogy ha életharczát a törvénynyel egyértőleg

vívja meg; állatias dolog az erőszakot alkalmazni; de ha az előbbi eljárással nem érünk célzt, az utóbbit kell alkalmaznunk. A politikusnak tudnia kell hogy mikép egyesítse az ember és állat természetét; meg kell szereznie az oroszlán és róka tulajdonságait, hogy megvédje magát a farkasoktól vagy elkerülhesse a töröket.

»Az óvatos politikusnak nem lehet és nem szabad megtartania adott szavát, ha ebből kár származnék. Mindenkor található valószínű ürügyet, hogy megszeghesse szavát s ha jól megtanulja a színlelést, nem válik nehezére a világot rászednie. Nem szükséges, hogy a fejedelem vagy politikus könyörületos, hű, emberséges vallásos és igazságos legyen. Csak *tesse* magát erényesnek — ez szükséges.«

Machiavelli magyar utódai ezen elvnek alkalmazásával a politikai becsület és tisztesség sirját akarták megásni, de hasztalanul.

Meg akarták vele mérgezni az egész politikai közéletet, de hasztalanul. Mindent önérdékből tettek s lelkiismeret furdalása nélkül törték össze az eskü és az adott szó szentségét, ha avval valami hasznót akartak elérni, vagy ön romlásukat akarták megakadályozni, de hasztalanul.

A Machiavelli-féle tanoknak nem minden idő kedvez. A mai sem. Ma kénytelenek visszahúzódní sötét odvaikba. Mikor a nemzet szent jogaiért küzd, mint a tűzben égő aranyból a salak, akként hullik ki a gyávaság és alatomosság politikája a nép-kormányzatból; csak ha megszűnik a háboru, s nem fenyegeti többé veszedelem, mikor az izmok elgyengülnek az érzékiségben a szívek elpuhulnak, akkor kezd működni megint az alatomosság, a csalás fegyverei akkor jönnek ismét alkalmazásba.

A magyar machiavellizmus politikája nem törődött eddig a törvényekkel hanem csak a kormányzással. A meglévő törvények helyett melyek nyomában jólét virult föl, oly elveket hozott uralomra, melyek a nép önérzetének megfékezésére, a szabad-

ság elnyomására használtattak föl. A nép-szabadság ellenségeitől ép ezért fordult el minden szabadságot szerető szív.

Már-már türehetlenné vált a szabadság üldözése, s ekkor a szabadság lángja elemi erővel tört elő, mint ép Machiavelli idejében Pisában, mely már egy századig sinlette a büszke Firenze igáját. Kikötői el voltak zárva, a kereskedelem szünetelt; a polgári élet kihalt; művészet és tudomány kiveszett; de ott élt a sok törmelék alatt a szabadság szikrája. Mikor azután VIII. Károly 1494-ben Pisába jött s Orlandi a szónok megragadta a király palástját és könyörgött, hogy adja vissza a város szabadságát, ez az egy szó, az egyetlen, mit a tömeg megértett, egy nemzetet borított lángba: Firenzének hadat üzentek, a holt köztársaság és a haldokló szabadság egy perc alatt életre ébredt. A machiavellizmus és a szabadság összeütközéséből a szabadság, a népeket nevelő, éltető szabadság került ki győztesen.

Magyarországon ma csak olyan kormány uralkodhatik, mely a nemzet igazát védi, s Machiavelli erkölestelen tanait megtagadja.

A közigazgatási bizottság ülése.

Szokatlan érdeklődés mutatkozott a közigazgatási bizottság mai ülése iránt. A nyolczadik gyógytárt adományozta oda ma a közigazgatási bizottság. Ez a magyarázata az érdeklődésnek. A bizottsági tagokon kívül a folyamodók, a folyamodók barátai, ismerősei, az ügy iránt érdeklődők töltötték meg a tanácsstermet. Végre is néhány tizezer korona leendő tulajdonosára mindenki kíváncsi volt. A bizottsági tagok közül sem hiányzott senki sem.

Az ülés kezdete.

Schmausz Endre főispán három óra néhány perczkor nyitotta meg az ülést.

A polgármester havi jelentéseit olvassa föl Dulics Jenő főjegyző.

A jelentés tudomásul vétele után Regényi Lajos indítványozza, miszerint tekintettel arra, hogy a 8-ik gyógytár adományozása van a tárgysorozaton, ez vétessék második tárgyal, hogy minden jelenlévő bizottsági tag élhessen szavazati jogával, ami nem történhetnék meg, ha a tárgy az ülés végére hagyatnék, a mikorra egyes bizottsági tagok fontos teendőik végzése miatt esetleg kénytelenek lennének távozni.

Az indítvány elfogadása után a főjegyző jelenti még, hogy a pénzügyminiszter Gyórfy pénzügyigazgatót szolgálati érdekekből Lévéra helyezte, s helyette Popp nyiregyházi igazgató helyeztetett Zomborba.

A gyógytár adományozás.

Ezután referált Bóbits József dr. a gyógytárért beérkezett kérvényekről. Beadatott 4 folyamodvány: Decsi Jenő-é, Szekenderovics Simoné, Illés Antalé és ifj. Gálly György-é.

A szavazás elrendelése előtt felolvastattott azon belügyminiszteri leirat, mely kimondja, hogy a gyógytár adományozáshoz abszolút többség kívánható meg, mert az adományozás fontos bizalmi kérdésnek tekintendő.

Szigethy helyettes pénzügyigazgató indítványára felolvastattak még a minősítések, ami után Schmausz Endre főispán elrendeli a szavazást.

Az első szavazásnál

ifj. Gálly György	10,
Decsi Jenő	8
Illés Antal	2

szavazatot kapott. Nem lévén abszolút többség, a második szavazás is elrendeltetett ifj. Gálly György és Decsi Jenő között. Az eredmény a következő:

Ifj. Gálly György	11,
Decsy Jenő	8.

A gyógytárt tehát ifj. Gálly György kapta meg.

Egyéb ügyek.

Ezután Dulich A. Jenő fölolvassa még Gyórfy pénzügyigazgató bucsuzó átiratát és javasolja, hogy Gyórfinek a bizottság buzgó támogatásáért jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék, s erről átiratilag értesítsessék.

Az árvaszéki ülnök és katonai tanácsos jelentése után a főorvosi jelentés következett.

Közegészségügyünk.

Kertész Sándor dr. t. főorvos jelentése szerint az egészségügyi állapot általában kedvezőnek mondható ugyan, de azért az előző hónapokénál mégis kedvezőtlenebb. A ragályos betegségekben, különösen a vörhenyben és kanyaróban mutatkozott szaporulat. *Legtöbb halálozás a ludasi pusztán tapasztaltatott; annak az oka a mocsaras vidék rossz ivóvize, amiért javasolja a tisztí főorvos, hogy ezen a pusztán két új ártézi kut turassék.* Az említett betegségekben kívül a bélhurut uralkodott még.

Ezen hóban meghalt 126 férfi 103 nő, összesen 229 egyén. Élve született 157 férfi, 104 nő, összesen 261 egyén. E hó folyamán tehát a szaporulat száma csak 32.

A közegészségügyi jelentés után Bóbits József dr. kultur-tanácsos, Szalay Mátyás főkapitány, majd Szigethy helyettes pénzügyigazgató referáltak.

A tanfelügyelő jelentése.

Ezután Graeff Nikáz tanfelügyelő jelentette, hogy a múlt hónapban megvizsgálta az óvodákat, melyeket felépítettek ugyan, de felszerelés nélkül hagytak, s a mely hiányok pótlása az új hatóság feladata lesz. Ugy jelenti a tanfelügyelő, hogy még csak türehető felszerelések sincsenek. De maguk az épületek sem felelnek meg céljuknak. Nincs játszótér, nincs árnyék az udvarokban. Mind ezen hiányok pótlására felhívandó volna a felügyelő bizottság figyelme.

Jelentésének tudomásul vétele után felolvassa a miniszteri leiratot, melyben Harisné Major Ilonának női ipariskolát engedélyez nyilvánossági jog nélkül.

Három új tanítóválasztáshoz Békeffy Gyula dr. küldetik elnöknek.

Az ex lex.

Sztankovics államépítészeti főmérnök jelentésében már az ex-lexnek is jutott szerep. Az ex-lexben ugyanis nem igen fizettek utadót, s így történt, hogy 12000 néhány száz koronával több volt a kiadás, mint a befizetés.

Az állatorvos jelentése.

Eberhardt József állatorvos jelentése szerint a múlt hó folyamán 2 helyen észleltetett sertésvész, egy esetben takonykór, két esetben lépfene és két esetben veszettség. Közfogyasztás céljából levágatott 214 szarvasmarha, 3 növendék marha, 255 borjú 3 bivaly, 314 juh, 1425 bányász és 531 sertés.

A város területén levő marharakodó állomásou megvizsgáltatott 21 szarvasmarha, 218 ló és 3237 sertés. Külföldről érkezett 104 sovány sertés.

Ezután elnökölő főispán az ülést berekeszti.

A helyzet.

— Politikai levelezőnk től. —

Budapest, augusztus 11.

Tegnap tehát beteljesedett az, aminek beteljesednie kellett: Khuen-Héderváry bejelentette lemondását, melyet ő felsége kegyesen fogadott.

Amily megnyugvást keltett általánosan Héderváry visszavonulása, ópen olyan zavart is okozott minden pártban. És ezt a zavart csak növelte ő felségének azon méltányos elhatározása, hogy a válságot magyar szék-városában fogja megoldani. Növelte pedig azért, mert közvetlenebbül és több oldaluan fogadhatja az előterjesztéseket.

És csakugyan minden párt számit is már a meghívásra.

Valószínű azonban, hogy a függetlenségi párt nem kap meghívást, a néppárt azonban igen.

Ugy hiszik, hogy Zichy Jánost meg fogja hallgatni ő felsége. Csáky Albint, Apponyi Albertet, Szapáry Gyulát, Lukács Lászlót, Josipovich Imrét és esetleg Beöthy Ákost azonban feltétlenül meghallgatja.

Szell Kálmán, Wekerle Sándor álláspontját ismeri már ő felsége s így aligha fogja előterjesztésüket még egyszer szükségesnek tartani.

A pártok kebelében.

A szabadelvű pártban legizgatottabbak az ő-szabadelvűek. Ezek most minden áron megakarják szerezni a pártban a főlényt. Csak-hogy az bajosan fog menni, mert hiszen olyan férfiak is, mint Wekerle, Csáky feltétlenül szükségesnek tartják a régi kormányzati rendszer purifikálását. Ez a része a pártnak tehát diadalra aligha jut.

A volt nemzeti párt higgadtan viseli magát. Programja Apponyi-é és amint a leendő miniszterelnök ezen program jogosságát kétségbe vonná, azonnal új pártot alakít, ami pedig a többség bukását jelentené. Ez a morális alap biztosítja nekik a befolyást annál is inkább, mert, amint említettem, a régi szabadelvű nagy államférfiak is nyíltan azonosították magukat ezen programmal.

A függetlenségi párt egy része vesztett határozottságából. Akadtak olyanok is, akik valamiféle koalicionális kabinetról álmodoznak. Ezek szerint a 67-es kiegyezési törvény érvényre emelésének követelésével előbb célt érnének. *Most a törvénynek hónapokon át tartott értelmezése után a 48-as alapról átléphetnének a 67-es alapra, mely lényegileg egy.*

Ezek attól tartanak ugyanis, hogy a szabadelvű párt a 67-es törvény autentikus értelmezésének elfogadása után a harcban erősebb fegyvereket szerzett, s kisebbitette a 48-as elnevezés jelentőségét.

Csak-hogy a koalicionálisták nem bírják magukat érvényesíteni.

A néppártban Héderváry lemondása után erősödni kezdett a konzervatív jelleg, aminek következménye párt szakadás is lehet, hogy a konzervatívok pártonkívüli programot fognak elfogadni.

Ki lesz az utód.

Ma erre fölösleges kiterjeszkedni. A poli-

tikai jóslások mindegyikével kellene foglalkozni, egy hosszú sor nevet kellene leírni. A találgatás azonban nem mozdítja elő a megoldást.

H I R E K.

Szabadka, augusztus 11.

— **Személyi-hír.** *Lobkovitz* herceg hadtestparancsnok ma este városunkba érkezett, hogy a jelenleg helyben állomásozó 23-ik ezred fölött szemlét tartson.

— **Külföldi magyarok segélyezése.** A romániai osztrák-magyar konzulatus megke-reste városunk hatóságát aziránt, hogy a turn-severini magyar egyesületet, amelynek célja a romániai magyar kivándoroltakban a hazafias érzés ápolása, egyszerűmindentkorra nagyobb, vagy időnkénti kisebb pénz-segéllyel támogassa.

— **A községi jegyzők jövő évi közgyű-lésüket** Ó-Szivacson 1904. május hó 14-én tartják meg. Ezen közgyűlést diszközgyűléssé fogják avatni, mert ezen a napon lesz hu-szonötöve annak, hogy az egyesület elnöke, *Zsupanszky* Lyubomir megkezdte jegyzői működését. Az egylet jubiláris ünneprende-zésére és az ünnep programjának kidolgo-zására bizottságot küldött ki.

— **A VII. körök kérelme.** Takács An-tal és társai VII. kör lakosok, kérvényt ad-tak be a tanácshoz, a melyben a Viola és Fűzfás utozák sarkára egy ártézi kut furását kérelmezik. Kérelmüket azzal indokolják, hogy az egész körben csak egyetlen egy ártézi kut van a Teleki téren, a melyből az ivó-vizszükségletet teljességgel lehetetlen kielő-gíteni.

— **Előkészületek a zentai kiállításra.** Mint zentai tudósítónk írja ott a végső elő-készületek folynak a gazdasági és iparkiállításon, melyet augusztus 15-én (szombaton) nyitnak meg Latinovits Pál főispán védnök jelenlétében. Az ipari kiállítás installációjá-nak vezetésére holnapra várják ide a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkárait. A kiállításnál a bírálók tisztét előkelő iparo-sok látják el, részint a kamara, részint az országos iparegyesület megbízásából. E két testület zsüri tagoknak felkérte a követ-kezőket: Rainer Károly kamarai osztályel-nököt, Putics Csedomir szabót, Engelsmann Soma cipészt és Fejős Ferencz lakatost. Az Országos Iparegyesület részéről Raffay László szakiskolai tanárt, Fiedor József kocsigár-tót (Szabadka), Schwarcz Rudolf bádogost és Regdon Sándor építész a kamara részéről.

— **Záróvizsga a földmives-iskolában.** Dr. *Biró* Károly polgármester és *Magyar* Kázmér miniszteri kiküldött tanfelügyelő urak elnökle, úgy, mint a felügyelő bi-zottsági tag uraknak ellenőrző közreműkö-dése mellett tartatik meg folyó hó 15-én d. e. 9 órakor kezdődve a palicsi földmives-isko-la évváró vizsgája, melyre az érdeklődők ezennel tisztelettel meghivatnak.

— **Halálozás.** *Lajthai* Nep. János kupuzsinai plébános a zomborvidéki katholi-kus tanítóegyesület elnöke, életének 62-ik évében elhunyt.

— **Elszámolás.** A »Szabadkai Kör« pa-licsi táncmulatságán az összes bevétel 303 korona 80 fillér, az összes kiadás 224 ko-rona 20 fillér volt, a tiszta jövedelem tehát 79 korona 60 fillért tesz ki. Felülfizettek: Turbók Aranka 2 koronát, Horvácky Eszter és Szabados János 1—1 koronát és Alapfi

Jenő 40 fillért; fogadják a Szabadkai Kör-nek ez uton is kifejezett köszönetét.

— **A bajai oxéllövész társulat ünnepe.** Mai hírünk kiegészítéseképen hozzuk az au-gusztus hó 15, 16 és 20-iki díjlövészet sor-rendjét. Augusztus hó 15-én a lövészet reg-gel 8 órakor veszi kezdetét és tart déli 12 óráig, délután 2 órakor folytatódik és tart este 7 óráig. Aug. hó 16-án a lövészet reg. 8 órakor kezdődik déli 12 óráig, délután 2 órakor folytatódik és tart este 7 óráig. Aug. hó 20-án a lövészet reggel 7 órakor kezdő-dik és tart reggel 9 óráig, folytatódik délelőtt 11-től 12 $\frac{1}{2}$ óráig, továbbá d. u. 3 órától 6-ig, mikor a lövészet beszüntetettik és következik az osztályozás és a díjak ünnepélyes kiosztása. — Ezen 100 éves ünnepi lövészetnél a társulat lövő szabályai irányadók. A rend-fentartására, valamint a panaszok elintézésére a lövészmesterek hivatvák. — Az ünnepi verseny czéltáblán eddig beérkezett díjak: József főherceg, Dr. Császka György kalo-csai érsek, Gromon Dezső államtitkár, Schmausz Endre főispán, báró Vojnich István, Latino-vits Géza orsz. képviselők, Baja város kö-zönsége, Bajai takarékpénztár, Bajai keres-kedelmi és iparbank, Bajai kölcsönös segélyző egylet, Eckert Jánosné urnő, Beck Miksa, Ertl István, dr. Gaál Ernő, Somogyi Emil urak által felajánlott és többek által kilátás-ba helyezett szebbnél-szebb és értékesebb tárgyak, valamint a Lövészet egyesület által is ki-tűzött díjak. — Intéző lövészmesterek: 15-én Bittermann Károly és Gebhardt Dezső. 16-án Bittermann Károly és Gebhardt Dezső. 20-án Bittermann Károly, Gebhardt Dezső és So-mogyi Emil.

— **Névmagyarosítás.** *Stein* Márkus jan-kováczi illetőségű, budapesti lakos vezeték-nevét belügyminiszteri engedéllyel »Szücs«-re változtatta.

— **A zentai kiállítás hangversenye.** A »Zentai Dal- és Zeneegyesület« részben az ottani mezőgazdasági- és iparkiállítás, részben saját alapja javára 1903. augusztus hó 15-én este 8 órakor a város közgyűlési ter-mében Koltai Ilona k. a. színművésznő, Pécsi Károly ur hegedűművész és Gaál Ferencz ur zeneszerző és zongoraművész szíves köz-reműködésével zártkörű táncszünettel kap-csolatos hangversenyt rendez. — A hang-verseny műsora a következő: Prolog. Irtá: Orbán Károly. Személyek: Hírnök Tolmácsy István ur. Két kis herold Gróf Elemérke és Heiszler Aurélka. Muzsa Szücs Margit k. a. Földmívelés Madary Aranka k. a. Kereske-delem Hirschfeld Ella k. a. Ipar Körösi Ma-riska k. a. Földmivesek. Iparosok. — 1. Ün-nepi nyitány: Rákóczy nyitány. Kéler Bé-lától. Előadja: az egyleti zenekar. — 2. Bu-csu, Eötvöstitől. Előadja az egyleti férfikar. — Czigánynóták, Sarasate-től. Előadja: Pécsi Károly ur hegedűművész, zongorán kíséri: Gaál Ferencz ur zongoraművész. — 4. Sza-valat. Előadja: Koltai Ilona k. a. színmű-vésznő. — 5. Allegro vivace, Mozart »Jupi-ter,« (C-dur) Symphoniájából. Előadja: az egyleti zenekar. — 7. Hegedűverseny, Pa-ganinitől. Előadja: Pécsi Károly ur hegedű-művész, zongorán kíséri: Gaál Ferencz ur zongoraművész. — 8. »Az Istent dicsérik...« vegyeskar, zenekísérettel. Haydn »Teremtés« cz. oratoriumából.

— **Pacséri tűzoltás.** A következő érde-kes tudósítást közli velünk pacséri levele-zőnk: Tegnap a délnyugoti temető mellett a falutól mintegy 500 lépésre tűz ütött ki, ki-gyulladt az ott felhalmazott gabona szalma. A veszedelem óriási volt, 30 lépésre a tűz-

tól 15 ezer kereszt buza és zab volt és ha a szél irányban fujt volna, az egész óriási mennyiségű gabona és a falu is a lángok martalékává lett volna. Mert Pacséron a köz-ségtanács a tűzoltás eszközeit állandóan ki-kölcsönzi, még pedig a használhatóbb részét. Így tegnap is egyetlen egy rossz vízfordó kocsis volt a község háza udvarán, a melylyel ki is akart hajtani az egyik buzgó esküdt a tűz színhelyére, de amint a község házából a mély völgybe hajtott, a rozoga alkot-mány összeomlott és így bizony csak a vé-letlen műve volt, hogy a község megmenekült az óriási veszedelemtől.

— **Katonazene az »Otthon«-ban.** Nagy élvezetben van része mostanában városunk zenekedvelő közönségnek. A 23. gyalogezred kitűnő zenekara nap-nap után szórakoztatja a közönséget mindig más és más változatos és érdekes műsorral. A szerdai hangverseny műsorát, a mely az »Otthon« kávéházban lesz megtartva, megkaptuk és tájékozásul itt közöljük: 1. Induló »Carmen« operából Biz-zetól. 2. Nyitány »Pique dáma« operából Souppétól. 3. »Florodóra« keringő Kiefertől. 4. Egyveleg a »Czigány báró«-ból Strausz-tól. 5. »Zalotna« keringő szánykürtszólóval Mikarskától. 6. »Magyar dalok« egyveleg Schlögeltől. 7. a) »Altalena« dal szárny kürt-szólvál Lehártól, b) »A zene szól« dal Al-lettestől. 8. »Magyar Ábránd« Bachtól. 9. »Falusi lakodalom« Zibulkától. 10. »Könnyű vér galopp« Strausztól.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A »Pacséri gazdasági népolvasó kör« alapszabályait a belügyminiszter láttaozta.

— **Az újvidéki pénzhamisítók.** A teg-napelőtti rendőrségi razzia alkalmával letar-tóztatott két gyanus egyénről már ma érte-sítés jött a rendőrséghez, mely szerint mind-kettőjük ellen pénzhamisítás miatt bünygyi eljárás van folyamatban. Budapestről is jött válasz a kérdezősködékre, a melyben rovítt előéletük adatai foglaltatnak. Horváth János ugyanis 1 évig ült börtönben sikkasztás miatt, Nemes Sámuel pedig fajtalanság büntette miatt van vádolva. Horváth ma azt a mesét eszelte ki és elő is állt vele a rendőrkapi-tányságnál, hogy Krecsányi budapesti rend-őrkapitány küldte le őket Újvidékre, hogy ott egy pénzhamisító bandát leleplezzenek.

— **Szerencsétlenség.** Végzetes szeren-csétlenség történt a napokban Kernyaján, Pszotka Teréz béres leány egy kévékkel tele rakott kocsin a szérűbe hajtott. A kálvá-ria felé vezető göröngyös uton azonban a kocsis első kereke kiesett, minek követke-zésében oly szerencsétlenül esett fejjel lefelé a leány, hogy szörnyet halt. A kir. ügyészség megindította a nyomozást az iránt, nem ter-hel-e valakit vétkes gondatlanság.

— **Anyakönyvi hírek.** *M e g h a l t a k:* Csajkás József 1 hó, Kuluncsics Béla 4 hó, Neorcics Lázár 7 hó, Czvianov Margit 3 hó, Tumbász Lucza 3 hó, Spencz Katalin 16 év, Turi Marcel 3 napos. Született 8, 5 fiu, 3 leány. Eljegyzés: Mészáros János Varga Máriával. Házasság: Balázs János pinczér, Füleki Rozáliával.

Felhívás

Szent István napjának ünneplése tárgyában.

Az országos Nemzeti Szövetség egyik ki-váló feladatává tette, hogy Szent István nap-jának nemzeti és társadalmi irányu méltó megünneplése érdekében minél szélesebb körre terjedő mozgalmat indít.

Szövetségünknek van ugyan tudomása arról, hogy az egyházi ünneplésen kívül néhol társadalmilag is megünnepelik augusztus 20-át, de hol és miként megy ez végbe, az még nagyon kevésbé ismeretes.

Kétséget nem szenved azonban, hogy az eddig itt-ott szokásban levő ünneplésnek csak helyi jelentőség tulajdonítható és Szent István napjának rendszeres, országos méretű ünnepléséről s ennél fogva ennek az ünneplésnek általános, az egész nemzeti életre kiható jelentőségéről ez időszerint még szó sem lehet.

Már pedig az Országos Nemzeti Szövetségnek éppen az a törekvése, hogy e nap ünneplését oly módon emelje érvényre, hogy első, nagy királyunk emlékéhez méltó legyen. Azt óhajtáná, hogy e napon, melyet különben az 1891. évi XIII. törvényczikk a munkaszünetes napok közé emelt, a haza minden polgárának megemlékezése és hálája az általa a magyar nemzetnek megszerzett szent korona első viselője, a magyar haza szilárd alapra helyezője és szervezője felé forduljon.

Minthogy pedig az Országos Nemzeti Szövetség mindenképp előtérbe kíván hozni a tudomást kíván szerezni, hogy hol és miként van szokásban már eddig is Szent István napjának társadalmi ünneplése, ezennel egész bizalommal a kérelemmel fordul a negyérdemű közönséghez, illetőleg e sorok t. olvasójához a ki ez ügy iránt érdeklődéssel viseltetik, hogy nekünk e tárgyban felvilágosítást és tájékoztatást adni sziveskedjék.

Az erre vonatkozó szives értesítést, valamint az ünneplés módját illető nézetek és tervek közlését e czimzessel kérjük:

Az Országos Nemzeti Szövetségnek
Budapest, VII. Kerepesi-út 72.

Érdeklődőknek, a kik ez iránt ide fordulnak, szivesen megküldjük eddig megjelent nyomtatványainkat, melyeket Szent István napjának ünneplése tárgyában közzétettünk. Budapest, 1903. július hó elején.

Az Országos Nemzeti Szövetség
elnöksége.

A szegedi iparkiallítás megnyitása.

— Saját tudósítónktól. —

Ma reggel nyit meg a szegedi kereskedelmi és iparkamara által rendezett kerületi tanoncz- és segédmunka-kiállítás a belvárosi leányiskola épületében.

Pompás zászlódisz jelzi az épületen, az ipari munkások ünnepét és az emeletes iskola tizenhat termében van elhelyezve a kiállítás, csoportok szerint rendezve. A kocsi-gyártó-iparnak külön nagy sátor készült az udvaron és ugyanott szolgálták ki a frissítőket két kisebb diszes pavillonban.

A kiállítás egész elhelyezése rendkívül izlées és minden teremnek megvan a maga kedves látványossága, úgy, hogy amíg az iparosok és ipari munkások tanulságokat gyűjthetnek a tárlaton, a nagyközönség élvezetet fog találni annak szemlélésében.

A kiállítást délelőtt 9 órakor nyitotta meg Szarvady Lajos kamarai elnök.

Meghívta a kamara a kiállítás megnyitására: a kereskedelmi minisztert, a technológiai és kereskedelmi muzeumok igazgatóit, az orsz. iparoktatási főigazgatót, az orsz. ipar-egyesületet, a szegedi iparfelügyelőséget, a város hatóságát és tisztikarát, a szegedi kereskedelmi, ipari és társadalmi egyesületeket,

a kerület összes iparegyesületeit, továbbá a kamara és kiállítási bizottság tagjait.

A zsüri, melyben számos kerületbeli iparos vesz részt, augusztus 19-én reggel teljesíti munkáját. Csupán az élelmiszer-csoportban tartották meg a bírálatot, mindjárt a megnyitás után, délelőtt 10 órakor. E csoportnál bírálóknak fölkértek: Schütz János, Nátly József, Reich Miklós, Varga Sándor.

Sokan készülnek a nagyszabású kiállítás látogatására vidékiek. Főleg a kamarai kerületből jönnek tömegesen az iparosok és ipari munkások.

Legtömegesebb lesz a látogatottság augusztus 19. és 20-ik napjain, amikor sok száz vidéki iparos jelentkezett a kerületi iparosgyűlésre és a szegedi gyárak s szakiskola megsejmelésére.

Életunt nők.

— Két öngyilkossági kísérlet. —

Két szegénysorsú nő akarta eldobni magát az élet terhét, az egyik azért, mert még nem ismerte az életet, a másik pedig azért, mert már nagyon is megelégette.

Ivanics Rozika, 19 éves leány, egy helybeli fiakkeres leánya az egyik öngyilkosjelölt, a ki tegnap éjjel szülei lakásán gyufaföldattal megmérgezte magát. 10 csomag gyufának mérges anyagát oldotta fel és az egész oldatot megitta. Szülei csak akkor vették észre leányuk végzetes tettét, mikor már a mérge megkezdte romboló hatását és a szerencsétlen leány iszonyu kínok közt fetrengett fekhelyén. A megrémült öregek rögtön kocsira tették a leányukat és kivitték a kórházba, a hol az ügyeletes orvos azonnal kezelés alá vette, s bár így egyelőre életben volt tartható, de oly súlyos belső sérüléseket okozott a nagy mennyiségű mérge, hogy életben maradása kétséges.

A rendőrség részéről ma délután hallgatták ki, mely alkalommal végzetes elhatározása okául szülei tulszigoru bánosmódját emlegette.

A másik életunt nő az 59 éves Bederka Katalin szegényházi ápoló, a ki ugyancsak mérget ivott, de már kevesebb quantumban és így minden valószínűség szerint nem fogja célját elérni.

Hogy ez az öngyilkos jelölt életben maradjon, azt az alkoholnak köszönheti. A bufelejtés eme közkedveltségnek örvendő eszköze iránt ugyanis nagy előszeretettel viseltetvén az élettől való megválás pillanatát kellemessé teendő, a kis adag maróluhoz nagy adag pálinkát vett s így nem nagy kár történt a szervezetében.

A rendőrség a szegényház életuntját is kihallgatta, a ki pedig azzal indokolta meg sötét szándékát, hogy megszokott szobájából másikkba akarták áttenni, ő pedig ezen állapot helyett inkább az örök nyugalmat választotta.

Törvénykezés.

Dr. Kalmár Antal királlysértési pöre. Az ismert királlysértési pör, amelyet a kir. ügyészség dr. Kalmár Antal, a kiváló közjogiró ellen a könyvében foglalt egyes passzusok miatt tett folyamatba, most végleges befejezést nyert, és pedig az által, hogy a kir. ügyészség a tárgyalás során emelt semmiségi panaszát visszavonta.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorológiai intézet távirati jelentése.) E hó 12-ére meleg, száraz időjárás várható.

Magyarország ménállománya. Magyarország területén az idén 5629 mén áll a tenyésztés szolgálatában. Ezek közül:

954 fedező ménesben	3017 állami
6 állami ménesben	104
kortenyésztésre kisorolva	441 állami mén
állami felügyelet alatt	383 községi
községi mén	280
bérbe adott állami mén	186
magántulajdon	1209
összesen 5629.	

Származás szerint a mének a következőleg oszlanak meg: Angol telivér 448, angol félvér 2650, arabs telivér 62, arabs félvér 439, gidrán 341, furioso 65, lippicai 256, hidegvérű 293, amerikai ügető 26, ismeretlen származású 106 drb.

Gabonaözsdé.

Budapesti gabonaözsdé.

Bő kínálat és jó vételkedv mellett elkölt 40.000 mm. buza nyugodt változatlan áron. A többi terményekben sem volt változás. A határidőzlet csendes, nyugodt irányzattal folyt le és az árak alig változtak.

	Kezdeté	Változás
Buza májusra	—	—
Buza okt.-re	732	730—729
Buza ápr. 1904	757	756—755
Rozs	—	—
Rozs okt.-re	614	615—615
Rozs	—	—
Zab májusra	—	—
Zab	—	—
Zab okt.-re	530	531—530
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	612	613—612
Tengeri aug.-ra	613	614—613
Tengeri májusra	493	490—492
Repce aug.-ra	1075	1075—1185
Repce	—	—

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE

14496/903. tan. sz.

Hirdetmény.

Szabadka sz. kir. város tanácsa ezenel közhírré teszi, hogy a város területén levő kövezett utcák söprési és locsolási munkálatainak 1904. évi január hó 1-étől kezdődőleg leendő vállalatba adása céljából az újabb árlejtés a lényegesen módosított feltételek mellett **1. évi augusztus hó 19-én délelőtt 9 órakor** fog a város-háza tanácstermében megtartatni.

Kikialtási ár 10000 korona, óvadék 1000 korona, mely összeg az árlejtés megkezdése előtt készpénzben, vagy óvadékképes érték papírban az árlejtést tartó bizottságnál leteendő.

Egyéb részletes feltételek a mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők és bővebb felvilágosítások ugyanott nyerhetők.

Szabadkán, 1903. évi július hó 23 án.

A városi tanács.

Tőkepénzesek Figyelmébe!

egy jó találmány értékesítéséhez társat keresek.

Czim a kiadóhivatalban.